

7 oktober 2018

Geen voorwaarden – Jezus alleen

Bijbellezing: Handelingen 15, 1-33

Er zijn van die vergaderingen die oersaai zijn... Maar er zijn ook van die vergaderingen waar het echt ergens over gaat..., waar je helemaal bij betrokken bent en waar van hart tot hart gesproken wordt. Nu, zo'n vergadering vond er plaats in Jeruzalem, in de eerste christelijke gemeente, waar Jakobus, Petrus en Johannes de leiding hadden. En wat er toen is besproken en besloten..., dat is dus nog steeds van groot belang voor hoe wij anno 2018 kerk zijn en voor hoe u, jij en ik in ons geloofsleven behoren te staan. Nou, daar wil ik iets over delen en we zullen aan het einde van de preek daarbij ook Israël tegenkomen op deze Israëlzondag.

Waar ging het precies om? Wat stond er op de agenda in Jeruzalem? Nou, het was een ingelaste vergadering met slechts één agendapunt. Het agendapunt was aangedragen door de christelijke gemeente van Antiochië. Er was in Antiochië namelijk een aantal joodse christenen op bezoek gekomen in de gemeente die aan de Antiochese gemeenteleden vertelde: 'als jullie niet besneden worden, horen jullie niet bij God.'

Je kunt alleen bij God behoren, als je besneden bent... Nou, misschien klinkt je dat heel erg vreemd in de oren, maar om dat te begrijpen moet je je even proberen te verplaatsten in de joodse christenen van toen. Van deze joodse christenen, de joden die in de Here Jezus waren gaan geloven, waren *alle* mannen besneden. Want de besnijdenis, dat was een eeuwenoude instelling van God: God had Abraham en zijn nageslacht opgedragen om besneden te worden (Genesis 17). De besnijdenis was het teken dat men bij God behoorde. Ook de Here Jezus was trouwens besneden.

Nu, dat er heidenen (niet-joden) tot geloof in de Heere Jezus kwamen, daar had men geen moeite mee. Dat was mooi! Met Pinksteren, met de uitstorting van de Heilige Geest, waren de grenzen immers opengegaan. Maar dat die nieuwe christenen zich vervolgens niet lieten besnijden, dat klopte toch niet? Want zij wilden toch ook tot de God van Abraham behoren? Zij wilden toch ook Gods volk zijn? Waarom hebben Paulus en Barnabas hen dan niet opgedragen om besneden te worden?

Je ziet de eerste christenen met deze thematiek worstelen: hoe moet het nu met die heidenen die christen zijn geworden? De joden hadden van God een heel duidelijk kader ontvangen om hun geloofsidentiteit te beschermen, te bewaren. Duidelijke regels. Maar waren er dan totaal geen kaders voor de niet-joden die tot geloof in de Here Jezus kwamen? Hoe moet het dan met hun geloofsidentiteit? De eerste gemeenten worstelden met deze vraag. Paulus beschrijft in zijn brief aan de Galaten hoe bij deze vragen en discussie tenslotte de vlam in de pan is geslagen. Want Petrus, zo schrijft Paulus, was ook vanuit Jeruzalem naar Antiochië afgereisd. Toen hij daar in Antiochië op bezoek was, zat Petrus gewoon gebroederlijk aan tafel bij de heidenchristenen, de christenen uit de volken. Maar toen die joodse christenen uit Israël ook arriveerden in Antiochië, toen ging Petrus opeens bij hen aan tafel zitten, want ja: joden die mochten niet zomaar met heidenen een tafelgemeenschap vormen. En dat schoot Paulus in het verkeerde keelgat. Hoor maar hoe fel hij erover schrijft in Galaten 2: *11Maar toen Kefas (Petrus) in Antiochië was, heb ik me openlijk tegen hem verzet, want zijn gedrag was verwerpelijk. 12Hij at altijd met de heidenen, maar toen er afgezanten van Jakobus kwamen, trok hij zich terug en at hij apart, uit angst voor de voorstanders van de besnijdenis. 13De andere Joden deden met hem mee, en zelfs Barnabas liet zich meeslepen door hun huichelarij. 14Toen ik zag dat ze niet de rechte weg naar het ware evangelie bewandelden, zei ik tegen Kefas (Petrus), in aanwezigheid van iedereen: 'Jij bent een Jood,*

maar je leeft als een heiden en houdt je niet aan de Joodse gebruiken; hoe kun je dan opeens heidenen dwingen als Joden te leven?' Nou, dat was dus het punt: moeten de heidenen ook niet gewoon als joden leven om bij het volk van God te horen? Golden die wetten voor de maaltijd en die instelling van de besnijdenis opeens niet voor hen? Hoe moeten de joden die eeuwen lang in opdracht van God afgescheiden hebben geleefd van alle andere volken, dan nu samenleven met mensen uit deze volken?

Nu, voor deze vraag gingen Paulus en Barnabas met enkele afgevaardigden uit Antiochië naar Jeruzalem. Want in Jeruzalem was de gemeente gevestigd, waar de discipelen van de Here Jezus – Jakobus (overigens ook de jongere broer van Jezus, Johannes en Petrus) de leiding hadden. Waar kan je dan beter heen met deze vraag?

Dat is eigenlijk al een heel mooi iets op zich. Het vlamde in de gemeente Antiochië. Paulus was heel boos geworden. De gemeente was in verwarring geraakt. Maar er volgde geen afsplitsing. Geen Antiochese protestantse gemeente binnen verband en hersteld christelijke kerk te Antiochië buiten verband. Nee, men zocht het verband, de verbinding met de oergemeente in Jeruzalem. Men ging niet uit elkaar. Men ging geestelijke wijsheid en advies vragen, omdat men wist dat men als gemeente niet alle wijsheid in pacht had. De discussie, het grote verschil in inzicht, bracht daardoor juist gemeenten bij elkaar... in plaats van dat het uit elkaar dreef. Alleen dat al is het waard om naar deze eerste christelijke gemeente van Antiochië te kijken! De gemeente was geen christelijk eiland, waar men zich had aangesloten om dat men zich daar zo thuis voelde en eigenlijk verder weinig met de andere gemeenten had..., nee men wist zich verbonden met het grotere geheel van het Lichaam van Christus... en wist dat men die andere gemeenten nodig had.

Paulus en Barnabas en nog enkele andere Antiochese afgevaardigden legden deze kwestie voor aan de leiders van de gemeente in Jeruzalem. En wat werd er nu besloten op deze vergadering in Jeruzalem? Nu, er vond geen stemming plaats met 'voor' of 'tegen'. Eerst werd er geluisterd. Naar Petrus die vertelde over hoe God hem juist naar een heiden – de hoofdman Cornelius – had gestuurd om daar het geloof te verkondigen... en hoe daar allemaal heidenen tot geloof waren gekomen. Petrus herinnerde het zich blijkbaar weer. In Antiochië scheidde hij zich nog af van de niet-joden, maar nu vertelt hij over hoe God hem juist had gestuurd naar een niet-jood. Petrus vertelt over wat God in zijn leven had gedaan. Vervolgens is Jakobus aan het woord. Hij brengt enkele Bijbelteksten uit de profetenboeken naar voren, waarin al werd voorgezegd hoe God een nieuw begin zal maken en hoe ook de volken rondom Israël daarbij betrokken zouden worden. En vervolgens doet hij een voorstel.

Wat zijn dat geweldige mooie vergaderingen: een geloofsgetuigenis, iets wat wordt gedeeld over hoe God in het persoonlijke leven van iemand heeft gewerkt... en dan Bijbelteksten die worden in gebracht, samen luisteren naar Gods Woord...en gesprek en luisteren naar elkaar – 'heel de menigte zweeg', zo vertelt Lukas – en dan een eensgezind besluit: de heidenen hoeven niet het juk van de joden te dragen. Met het juk wordt de Wet van God bedoeld, met al de wetten over voedsel, sabbat, besnijdenis enzovoort. Dat hoeven zij niet zoals de joden allemaal te onderhouden. God had dat specifiek aan Israël, Zijn uitverkoren volk, gegeven. Maar wel moeten de christenen uit de volken een paar regels in acht nemen. Zij moeten zich onthouden van 'de dingen die door de afgoden besmet zijn, van ontucht, van het verstikte en van bloed.' Jakobus zegt het zo: *19Daarom ben ik van oordeel dat men het hun die zich uit de heidenen tot God bekeren, niet lastig moet maken, 20maar aan hen moet schrijven dat zij zich dienen te onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, van ontucht, van het verstikte en van bloed.* Wat zijn dat voor regels? Nou, waarschijnlijk hebben al deze regels betrekking op de afgodendienst die je

overal in het Romeinse rijk tegenkwam. Overal werden goden vereerd en vaak ging dat met offers. Dieren werden – zo wordt verteld – niet gewoon geslacht, maar soms gewurgd, waarbij de levensadem tot de goden opsteeg. Dat is misschien 'het verstikte'. In deze afgodendienst was ook sprake van seksuele uitspattingen, er was een vruchtbaarheidscultus waarbij allerlei seksuele rituelen plaatsvonden. En ook speelde bloed vaak een grote rol in de afgodendienst. Want in bloed zat een bepaalde magische kracht, zo geloofde men. Vandaar: de heidenen hoefden zich niet aan de joodse wetten te houden. Dus ook hoefden zij niet besneden te worden. Maar wel moesten zich onthouden van de dingen die door afgoden besmet zijn: ontucht (onzedelijkheid), het verstikte (dieren die niet op de juiste wijze geslacht waren) en bloed.

En wat heeft dat nu te maken met de kerk anno 2018... en met uw en jouw geloofsleven?

Nou, in die heftige discussie, waarom het er echt om spande, bleek het allerbelangrijkste te zijn *dat er geen enkele voorwaarde werd gesteld aan mensen om bij God te mogen horen*. Er mochten geen eisen worden gesteld aan iemand, waarmee kon worden beoordeeld of hij of zij christen mocht zijn. Zoals Petrus het heel mooi zegt: *wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus op dezelfde wijze zalig te worden als ook zij*. Door de genade van de Heere Jezus. Alleen door de Heere Jezus kan je gered worden. Alleen door de Heere Jezus kan je Gods kind worden. Alleen door de Heere Jezus kan je eeuwig leven krijgen. Dat is de kern die door de christelijke gemeenten voor altijd bewaard moest blijven. Er waren zoveel punten waarover nog verder gepraat kon worden op die eerste vergadering, maar het allerbelangrijkste, waar iedereen het over eens was, is dat er geen enkele voorwaarde aan het geloof gesteld kon worden *Jezus alleen*.

Nou, misschien heb je dat al honderd keer in de kerk gehoord, of nog meer..., maar beseft je wat het betekent? *God heeft gewild dat voor u de weg tot Hem totaal vrij zou zijn. Er is geen enkele barricade waar je over heen hoeft te klimmen. Er is geen enkele eis waar je aan hoeft te voldoen om die weg te mogen gaan. De weg tot God is vrij. Volledig vrij. Door Jezus.*

Vaak ervaar je misschien wel barricaden. Die barricaden zijn door andere mensen op je pad gedropt. Die zeggen dat je zo of zo moet... Of misschien – laten wij eerlijk zijn – leggen wij onszelf vaak eisen op. Want overal in het leven moet je aan eisen voldoen: op je werk, op school, of heb je jezelf eisen opgelegd als moeder of vader, als partner of kind van je ouders, als gemeentelid, of als gelovige... maar op de weg naar God toe zal je geen eisen tegenkomen. Al de voorwaarden zijn vervuld. Door Jezus. Door zijn weg tot het kruis, tot in de dood.

Wat een geweldige genade van God! Dat kan je met je verstand toch niet klein krijgen?

Maar elke voorwaarde die wij zouden stellen, alsof er nog iets van onze kant zou moeten gebeuren of gedaan worden..., dat zou de eer van God omlaag halen. Nee, alle eer aan God!

Dit jaar is het precies 400 jaar geleden dat er een heel grote vergadering in Dordrecht heeft plaatsgevonden: de synode van Dordt, waar de Dordtse Leerregels uit zijn voortgekomen. Op die synode ging het ook precies om dit punt: de genade van God. Steeds weer vallen wij voor de verleiding om te denken dat er iets van onze kant moet gebeuren..., dat wij wat onze redding en het eeuwige leven betreft toch nog iets moeten bijdragen..., maar alles is al volbracht. We leven alleen van genade..., hoe lastig het ook is om van genade te leven...

Laten wij als kerk die geloofskern vasthouden: de genade van de Here Jezus..., Zijn redding voor ons..., Zijn onvoorwaardelijke liefde..., daar gaat het om. Ook al klinkt dat misschien veel te gemakkelijk. Kan je er zelf niet aan. Houd je aan die genade vast..., vertrouw erop!... en ga

elkaar alsjeblieft geen voorwaarden en eisen opleggen. Ik denk dat wij mensen al werk genoeg hebben om onszelf voor dat laatste te bewaren...

En toch kregen die Antiocheense christenen nog een paar regels mee naar huis... Hoe zit dat dan? Ik denk aan twee dingen – en dan kom ik ook eindelijk bij het volk Israël uit:

Zoals ik al vertelde, het waren regels met betrekking tot de afgodendienst. Men mocht zich niet inlaten met de afgodendienst. En dat moest duidelijk te zien zijn. Nu, ik denk dat dit de joodse christenen goed heeft gedaan. De mensen uit de andere volken zullen zich dan wel niet laten besnijden, maar ze zullen wel duidelijk moeten laten zien dat er maar één God is: de God van Abraham, de Vader van de Heere Jezus. Ze lieten zich niet in met al die dingen die bij die andere goden hoorden...

Wat een mooie manier eigenlijk van rekening houden met elkaar: je moet elkaar geen eisen opleggen, maar uit liefde voor de ander kan je wel jezelf tot bepaalde dingen verplichten: om iets niet doen, omdat het de ander zou storen. Of om juist wel iets doen, omdat het je broeder of zuster in het geloof goed zal doen. Maakt u of maak jij wel eens zulke keuzen omwille van de ander, keuzen die misschien tegen je eigen gevoel of geloofsbeleving in gaan?

Ik vraag mij af, nu wij op Israëlzondag bij onze verbondenheid met Israël stilstaan, hoe wij zoiets ook ten opzichte van het volk Israël zouden kunnen doen. Er is in de kerkgeschiedenis helaas heel wat gebeurd, wat ervoor heeft gezorgd dat die band tussen kerk en Israël juist zo heel ernstig is aangetast. Nu, Jakobus gaf een paar heldere regels, zodat de joden in de christelijke gemeente geen aanstoot zouden nemen aan de christenen uit de volken. *Hoe zouden wij ervoor kunnen zorgen dat de joden geen aanstoot aan ons westerse christenen zouden nemen?*

Een paar regels met betrekking tot de afgoden..., eigenlijk was daar het hele christelijke geloofsleven voor de Antiochese christenen mee samengevat. En ook voor ons. Laat in je leven zien dat er maar één God voor je is! Daar komt het op aan. Er is maar één God. Dus niet de goden van onze tijd: niet de seksualiteit en alles wat daarin maar moet kunnen en voor bijna iedereen gewoon is geworden en vooral leuk is. Niet de economie en haar invloed op werkelijk alle terreinen van onze maatschappij. Niet jezelf en je eigen doelen en plannen, willen en wensen voor je leven. Er is maar één God, Die het voor het zeggen heeft in je leven en Die alle liefde en eer waard is. Dat moesten de christenen uit de volken aan de Jodenchristenen laten zien. En dat konden de eerste christenen van de joden en hun weg met God leren. De geloofsbelijdenis van het joodse volk, die nog steeds wordt opgezegd en die zelf in de concentratiekampen tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft geklonken, luidt: *Hoor Israël, de HEERE onze God, is één*. Hij is uit één stuk. En Hij is de Enige. De alleen ware God.

We hebben de agenda van de vergadering met elkaar doorlopen. Ik hoop dat u het als een belangrijke vergadering heeft ervaren. Dat het ergens over ging. Nu alleen nog de rondvraag, voor dat wij gaan afsluiten:

Zullen wij als gemeente de kern van het geloof bewaren en koesteren: de genade van de Heere Jezus Christus..., Jezus alleen... Hij is onze Redder, de Weg tot de Vader, de weg naar Huis. Laten wij alle blokkades opruimen die wij voor de ander of voor onszelf hebben neergelegd. Want er bestaan geen voorwaarden en eisen. Jezus alleen.

En zal je in navolging van het volk Israël met je leven laten zien dat er maar Eén in je leven is die alle eer en liefde waard is? De God van Israël, de God van Abraham, Izak en Jakob, Die in Jezus Christus ook onze God en Vader wil zijn?

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl